

the Ukrainian music and observed every change of its repertoire. About 20 Ukrainians were indicated in the «Lutna» registry documents spanning 1880s, specifically, A. Vakhnianyn, M. Vitoshynsky, S. Fedak, V. Shukhevych and others. Traditionally, the «Lutna» with S. Cetvinsky's conducting participated at the Shevchenko concerts as well as the other national cultural events during the 1880s. The society was the most active in Ukrainian music life at its early years. The musical works by A. Vakhnianyn, M. Verbytskyi, S. Vorobkevych, M. Lysenko, P. Nishchynskyi and others were in the repertoire of the «Lutna». The «Lutna»'s performing of M. Lysenko's choral poem «Zapovit» and his cantata «Biut Porohy» and P. Nishchynskyi's «Zakuvala ta syva zozulia» were the most significant art events of that time. We conclude that the annual concerts of the «Lutna» along with other Ukrainian organizations and the large Ukrainian repertoire of the choir had a significant influence on the revival of the Ukrainian musical life in Galicia at the end of the 19th century.

Keywords: Ukrainian concert life, choir society «Lutna», Ukrainian musical critics, the newspaper «Dilo» («Work»), Lviv.

УДК 070.48(477.87-25)"1922/1938":[016:929]

Мальвіна Михалюк

БІОБІБЛІОГРАФІСТИКА НА СТОРІНКАХ ЧАСОПИСУ «СВОБОДА» (Ужгород, 1922—1938 pp.)

DOI: [https://doi.org/10.37222/2524-0331-2019-9\(27\)-11](https://doi.org/10.37222/2524-0331-2019-9(27)-11)

Досліджено біобібліографічні матеріали, надруковані в ужгородському часописі «Свобода» (1922 — 1938 pp.), що висвітлюють біографічну та бібліографічну інформацію про відомих і незначних особистостей, що тією чи іншою мірою були причетні до національного відродження Підкарпатської Русі.

Ключові слова: часопис «Свобода», біобібліографічні матеріали, відомі та невідомі особистості, національне відродження, Підкарпатська Русь.

Актуальність обраної теми полягає у тому, що віднайдений біобібліографічний матеріал на сторінках часопису «Свобода» (Ужгород, 1922 — 1938 pp.) розкриває та висвітлює унікальну ін-

формацію про відомих та маловідомих особистостей досліджуваного періоду.

Новизна теми полягає в тому, що дослідження закарпатської преси загалом і газети «Свобода» зокрема не були побудовані на скрупульозному аналізі великого масиву інформації, присвяченому віднайденню біографічних і бібліографічних даних на сторінках часопису.

Мета дослідження — на основі опрацьованих даних на сторінках газети «Свобода» виокремити і проаналізувати віднайдений біобібліографічний матеріал.

Часописи Ужгорода, зокрема газета «Свобода», стала об'єктом досліджень багатьох учених, як-от: А. Животко [14; 15], М. Мартинюк [19], В. Габор [8], де було опрацьовано та досліджено структуру часопису, тематичну різноманітність, авторський склад, але не було детально опрацьовано весь масив наявного біобібліографічного матеріалу, а саме біографічного представленого некрологами та бібліографічними текстами, що містив віднайдену інформацію про відомих та маловідомих осіб та підписані публікації.

Закарпатська преса першої чверті ХХ ст. надзвичайно різноманітна: вона охоплює суспільно-політичну, господарську, літературно-суспільну, духовну, педагогічну періодику, крім того, у зв'язку з мовними, культурними, політичними питаннями часописи підтримували «українофільський» або «москвофільський» напрям, а також видавалися різними мовами (українська, російська, угорська, чеська, словацька).

Українська періодика загалом і закарпатська україномовна преса зокрема зазнавали постійних труднощів, оскільки цілісність українських територій була порушена, а преса як орган правдивого висвітлення актуальних подій, постійно зазнавала переслідувань та заборон з боку влади. З одного боку, влада не мала права заборонити видавати національним меншинам свої друковані органи, але, з іншого боку, чинила всілякі перешкоди, піддавала пресу конфіскаціям, якщо наявна інформація була спрямована на національне відродження.

Територіально Україна після Першої світової війни була поділена між державами-переможцями, але, на відміну від територій Східної Галичини, що були приєднані до Другої Речі Посполитої

на правах автономії, території Закарпаття (Підкарпатська Русь, Карпатська Україна) ввійшли до складу Чехословацької республіки (1919—1939 рр.). Політика поляків щодо українських видань була жорсткішою порівняно з ліберальним ставленням до україномовних часописів влади Чехословаччини. Як зазначає дослідниця С. Лобода, «необхідно визнати, що в Чехословаччині знайшла свій розвиток закарпатська багатомовна преса й преса “русинів-українців” взагалі... Цей розвиток... очевидний і незаперечний порівняно з австро-угорським періодом» [18].

У низці закарпатських часописів першої чверті ХХ ст., таких як «Русская Земля», «Народъ», «Русинъ», «Руська Нива», «Подкарпатска Русь», «Вперед», «Наша оборона», що висвітлювали різнопланову інформацію та актуальні події досліджуваного періоду, важливе місце займає газета «Свобода». Часопис виходив в Ужгороді впродовж 1922—1938 рр. і «став суспільно-політичним, культурним і економічним органом. З 1925 р. під проводом о. Августина Волошина стає органом Християнсько-Народної Партії...» [14]. Отже, часопис виходив під керівництвом редактора та видавця газети А. Волошина, відповідальними редакторами в різні роки були Віктор Желтвай, Василь Рак, Іван Бокшай, Микола Долинай, Юрій Сопко. У першому номері газети «Свобода» редакція у вступній статті «Дорогѣ Братя и Сестры!» зазначає, в якому напрямі буде скеровано часопис: «Газета наша, як чисто політична, буде виходити вже два раз в тыждень и приняла й нову назву “Свободы”, означаючи сим головнѣйшу идею, за котру боротися маеме». Також подається запевнення, що газета уникатиме конфліктів з владою та людьми інших національностей, що знаходяться на території Підкарпатської Русі, але захищатиме «законных прав наших; прав политических, прав автономии нашей; прав справедливоѣ религиозноѣ свободы... народного языка и народноѣ культуры... прав развивания наших экономических сил... За всяку свободу буде боротися наша “Свобода” [12].

Мету і завдання газета «Свобода» також чітко підтверджувала у вступному слові у ч. 1 за 1923 р., тобто після року свого існування: «Будемо служити интересам нашоѣ гр. кат. церкви и нашего руського народа. Будемо працювати для християнскоѣ и русько-

народно́ї культури, для економічного благобыта народа и для осягнення всѣх політичних прав наших» [17].

Як зазначав дослідник ужгородської преси В. Габор: «...краще охопити коло тем і проблем, які заторкувала «Свобода», допоможуть рубрики часопису» [8].

Для нашого дослідження рубрики теж мають велике значення, адже найбільший масив біобібліографічної інформації віднайдено в таких рубриках: «**Что чувати дома?**» або «**Что нового дома?**» (подавалися некрологи: о. Хома Йоахим, священник; Гомичкова-Зейканьова Зоря, лікарка; дописи: Волошин А., Миньо А., Шандор В., Сопко Ю., Феделиш К. та ін.); «**Новости**» (подавалися некрологи: Галянич Ілько, житель Рахова; Попович Александр, учитель з Рахова; Бачинська Ольга, дружина духівника; Чоллак Стефан, учитель; Горба Василій, парох; Матяцко Федір, капелан; Митрович Стефан, парох-намісник; Адамкевич Віктор, голова судової палати в Ужгороді; Валковський Николай, професор; Полянський Михайло, вчитель; а також дописи: Мелеш Юлій, Волошин Августин; «**Допись**» (дописувачі: Пекар Іван, Лукач Демян, Калишков Юрій, Плиско Георгій, Югас Михайло, Тинк Антоній та ін.); «**Примѣтки**» (дописувачі під псевдонімами: Пряшовчанин, Щирый Русин, Василевич, Лемко, Митрович, Учитель та ін.); «**Бесѣда**» (дописувачі: Фалез Ілько, Рибачівський О., Янкович Юлій, Мацков Іван, під псевдонімами: Б. З., Йорь та ін.); «**Надосланное**» (дописувачі: Петенько Григор, Долинскій Іван, під псевдонімами: Учитель, Васков та ін.) та ін.

Важливими постатями, які є найактивнішими і найвідомішими публіцистами часопису і становлять каркас просопографічного матеріалу, можна вважати **Августина Волошина**, розкривав здебільшого церковну тематику [6; 7]; **В. Гренджу-Донського**, що порушував теми національної свідомості підкарпатських українців, досліджував вплив Росії на свідомість українців, описував ужгородські краєвиди [9—11]; **Франтишека Тихоя**, що висвітлював теми науки, культури, літератури Підкарпатської Русі у різні періоди [28—31]; **Дмитрія Поповича**, що публікував статті, присвячені відомим світовим особистостям [24; 25]; автора під псевдонімом **Б З.**, що був постійним дописувачем у рубриці «Бесѣда» і

написав серію своїх статей п. н. «Прогулька на полонину Рівну*): [1—3] та багато інших.

Великий масив біографічної інформації припадає на некрологи. Їх здебільшого віднаходимо у рубриках: «Новости» (підрубрика «Упокоїлися», «Умер»), «Посмертна згадка», «Що нового дома» (підрубрики «Упокоїлися», «Посмертна згадка»), «По рідному краю», «Вісти». Подавалися некрологи у вигляді необсягових заміток, що сповіщали про смерть людини, причину смерті, містили відомості про місце народження, важливі події з життя померлого, діяльність людини, суспільні заслуги, дані про місце та дату поховання. Здебільшого некролог подавався як згадка про людей, які були шановані суспільством, серед них — освітяни, церковні діячі, лікарі, судді, артисти. Якщо некролог присвячувався вчителю чи священникові, то обов'язково вказувалась не лише кількість років життя, а й кількість років вчителювання та священства: «Стефан Чоллак, учитель... 21 марта умер у Сачуровѣ... котрий близько за 40 роки виучував дѣти руського народа» [26]; «о. Лавришин Августин, парох намѣстник Макарієвській... помер... на 63 році житя і 38 році священства» [33]. У повідомленнях про смерть часто вказувалось, чия дружина чи дитина «упокоїлася», адже у суспільстві більш відомими загалу були голови родин: «...Невицька Емілія... вдова адвоката Степана Петрика в Пряшевѣ...» [34]; «...Медвідь Головач Емілія... вдова проф. гімназії Івана Медвідя, бувша учителька...» [35]; «...Лецишинова Марія... донька намѣстника о. Герогія Лецишинова» [36].

Вартим уваги є некролог, присвячений Ірині Волошин (Петрик) (1878 — 1936), дружині Августина Волошина [16]. Її заслугою було створення в 1921 р. першого жіночого товариства Підкарпатської Русі «Жіночий союз в Ужгороді», а також заснування курсів для руських служниць, де навчали неосвічених жінок читанню, писанню, рахуванню. Також І. Волошин посприяла організації Першої руської народної кухні, яка щоденно забезпечувала їжею від 500 до 600 нужденних людей, і заснувала дитячий будинок для дітей—сиріт та передала в користування власний будинок для потреб сиротинця. Оскільки Ірина Волошин невтомно турбувалася про інших, знехтувала власним здоров'ям і померла від ускладнень, спричинених недолікованою недугою. До некролога додано портрет по-

кійної. Чи некролог о. Євменія Сабова, архідиякона Севлюшського (1858—1934) [21], з якого ми дізнаємося, що він народився у с. Іванівці, навчався в Ужгороді, був висвячений бл. єпископом Пастелієм, був професором «руського язика» в ужгородській гімназії, його заслугою стало видання граматики написаної «по руськи і по мадярськи», що «була перероблена в напрямі зближення до народнього язика», у 1896 належав до редакційного складу газети «Наука», 1898 р. він залишив Ужгород і став парохом Севлюша, припинив займатися мовознавством, але став дописувачем американської газети «Просвіта». Великою заслугою покійного було впровадження рідної мови у навчання в школах — «1925 і 1926 як член язикової комісії Учительського Товариства отець Е. Сабов прийняв філологічні інформації Др. Бонкалова і згодився, щоби в нар. і горож. школах язиком науки був наш народний язик... в язиковій комісії він під язиком малоруським розумів і жадав український літер. Язик і був остро проти уживання якогось переходового ні велико-, ні малоруського домашнього язика» [21].

Важливими для дослідження біобібліографії є також публікації біографічного характеру, вміщені на сторінках часопису. Серію біографічних статей присвячено 60-річному ювілею Августина Волошина — видатного українського, політичного, культурного, релігійного діяча, прем'єр-міністра автономного уряду Карпатської України. Його вшанували своїми статтями у ч. 9—10 газети «Свобода» за 1934 р. такі відомі автори, як о. Василь Лар, д-р Михайло Бращайко, о. Димитрій Попович, Василь Гренджа-Донський, Яромір Гушек та ін.

Важливою з погляду віднайдення матеріалів, що містять біобібліографічний характер, є рубрика «Вісти». Тут подаються публікації-повідомлення про ювілеї: «Софія Русова, авторка знаних педагогічних творів, дня 3 березня дожила 80 років» [27], «Ювілей о. митрата Войнаровського» [39]; іменування [13]; вінчання [5]; зміна парафій священнослужителів, так зване «переміщення» [22]; нещасні випадки [20], а також посмертні згадки, як про студентів, що стійко зносили арешти і помирили в «криміналі» [4], так і про юристів [38], учителів [32], відомих артистів [23], церковних діячів [37].

Отже, значна частина інформації, представленої на сторінках часопису «Свобода», має біобібліографічний характер. Найбільшу цінність у нашому дослідженні відводимо біографічним матеріалам, а саме некрологам, що постають не лише як констатація факту смерті, а й ідентифікація особистості та її заслуг перед суспільством. Публікація некролога завжди засвідчує певні досягнення людини, її цінність незалежно від того, чи це відомий публічний діяч чи пересічний громадянин. Некрологи могли подаватись як розлого на цілу сторінку, так і у вигляді невеличких заміток, містили інформацію про важливі події з життя, суспільні заслуги, вид занять, місце і дату смерті, місце поховання. Бібліографічні матеріали представлені у вигляді інформації про осіб (короткої, розлогої або такої, що стосувалася лише певної сфери, яка мала цінність у суспільному житті досліджуваного періоду) та публікацій (дописи, тематичні розвідки, промови). Вивчення біобібліографістики на сторінках часопису «Свобода» має велику цінність для дослідників відомих, маловідомих та незнаних загалу особистостей першої половини ХХ ст. на території Підкарпатської Русі.

1. Б. З. Прогулька на полонину Рівну*) // Свобода. 1922. 15 окт. (ч. 67). С. 2—3.
2. Б. З. Прогулька на полонину Рівну*) // Свобода. 1922. 22 окт. (ч. 68). С. 2.
3. Б. З. Прогулька на полонину Рівну*) // Свобода. 1922. 29 окт. (ч. 69). С. 2—3.
4. Величавий похорон // Свобода. 1936. 10 грудня (ч. 4). С. 3.
5. Вінчання // Свобода. 1936. 13 серп. (ч. 17). С. 3.
6. *Волошин А.* Кондоленції з нагоди смерті о. Бигарія // Свобода. 1934. 11 жовт. (ч. 32). С. 1.
7. *Волошин А.* Платня церковных учителей // Свобода. 1923. 14 янв. (ч. 1). С. 3.
8. *Габор В.* Українські часописи Ужгорода (1867 — 1944 рр.): іст.-бібліогр. дослідж. Львів, 2003.
9. *Гренджа-Донській В.* Краса мѣста Ужгорода або як виглядають фирмовѣ таibly на улици Радванской // Свобода. 1922. 10 грудня (ч. 75). С. 2.
10. *Гренджа-Донській В.* Національний обовязок // Свобода. 1922. 17 грудня (ч. 76). С. 2—3.

11. *Гренджа-Донскій В.* Тайна «Кремла» // Свобода. 1922. 25 юнія (ч. 50). С. 3.
12. *Дорогъ Братя и Сестры!* // Свобода. 1922. 1 янв. (ч. 1). С. 1.
13. *Др. Иван Парканій* // Свобода. 1936. 9 квіт. (ч. 7/8). С. 7.
14. *Животко А.* Історія української преси. Мюнхен. 1989—1990. С. 272.
15. *Животко А.* Преса Карпатської України. Прага, 1940.
16. *Ірина Волошинова*, родж. *Петрик 1878—1936* // Свобода. 1936. 9 квіт. (ч. 7/8). С. 2—3.
17. *Ко читателям* // Свобода. 1923. 14 янв. (ч. 1). С. 1.
18. *Лобода С.* Преса Закарпаття як складова педагогічної періодичної преси України 1900—1930-х рр. XX ст. // Історико-педагогічний альманах. 2007. Вип. 1. С. 44.
19. *Мартинюк М.* Українські періодичні видання Західної України, країн Центральної та Західної Європи (1914 — 1939 рр.): матеріали до бібліографії. Львів, 1998.
20. *Нешастя* // Свобода. 1936. 8 жовт. (ч. 21). С. 4. Рубр.: Вісти.
21. *о. Евменій Сабов*, архідиякон Севлюшський, 1858 — 1934 // Свобода. 1934. 8 листоп. (ч. 34). С. 2.
22. *Переміщення* // Свобода. 1936. 27 серп. (ч. 18). С. 4. Рубр.: Вісти.
23. *Померли* // Свобода. 1934. 10 трав. (ч. 18). С. 3. Рубр.: Вісти.
24. *Попович Д.* *Іван Дон Боско* // Свобода. 1934. 10 трав. (ч. 18). С. 2—3.
25. *Попович Д.* *Іван Дон Боско — життя і діло* // Свобода. 1934. 3 трав. (ч. 17). С. 1.
26. †*Смерть Ст. Чоллака* // Свобода. 1922. 30 марта. (ч. 26). С. 4. Рубр.: *Новости*.
27. *Софія Русова* // Свобода. 1936. 12 берез. (ч. 6). С. 3. Рубр.: Вісти.
28. *Тихій Ф. И. И.* *Коритянський, руській Гоголь* // Свобода. 1922. 24 сент. (ч. 64). С. 2.
29. *Тихій Ф.* *Литература Подкарп. Руси в XVII столѣттю* // Свобода. 1922. 7 мая. (ч. 36). С. 2—3.
30. *Тихій Ф.* *Новий руській письменник XVII столѣтя* // Свобода. 1922. 26 марта. (ч. 25). С. 2.
31. *Тихій Ф.* *Руський университет* // Свобода. 1922. 26 фебруара. (ч. 17). С. 2.
32. *32. Умерла заслужена учителька* // Свобода. 1935. 24 січ. (ч. 3). С. 3. Рубр.: Вісти.
33. *Упокоився* // Свобода. 1924. 23 януара. (ч. 23). С. 3.
34. *Упокоився* // Свобода. 1924. 17 апр. (ч. 16). С. 3.
35. *Упокоився* // Свобода. 1935. 3 січ. (ч. 1/2). С. 3. Рубр.: Вісти.
36. *Упокоилася* // Свобода. 1922. 1 апр. (ч. 12). С. 4. Рубр.: *Новости*.

37. Упокоївся // Свобода. 1936. 9 квіт. (ч. 7/8). С. 7. Рубр.: Вісти.
38. Упокоїлися // Свобода. 1935. 13 лют. (ч. 28). С. 3. Рубр.: Вісти.
39. Ювілей о. митрата Войнаровського // Свобода. 1934. 8 листоп. (ч. 34). С. 2.

References

1. B. Z. (1922). Prohulka na polonynu Rôvnu*), *Svoboda*, 15 okt. (no. 67), pp. 2—3. (in Ukr.).
2. B. Z. (1922). Prohulka na polonynu Rôvnu*), *Svoboda*, 22 okt. (no. 68), p. 2. (in Ukr.).
3. B. Z. (1922). Prohulka na polonynu Rôvnu*), *Svoboda*, 29 okt. (no. 69), pp. 2—3. (in Ukr.).
4. (1936). Velychavyi pokhoron, *Svoboda*, 10 detsembra (no. 3), p. 3. (in Ukr.).
5. (1936). Vinchannia, *Svoboda*, 13 serp. (no. 17), p. 3. (in Ukr.).
6. Voloshyn, A. (1934). Kondolentsii z nahody smerty o. Byhariia, *Svoboda*, 11 zhovt. (no. 32), p. 1. (in Ukr.).
7. Voloshyn, A. (1923). Platnia tserkovnyh uchyteliei, *Svoboda*, 14 yanv. (no. 1), p. 3. (in Ukr.).
8. Habor, V. (2003). *Ukrainski chasopysy Uzhhoroda (1867—1944 rr.): ist.-bibliohr. doslidzh*, Lviv. (in Ukr.).
9. Hrendzha-Donskii, V. (1922). Krasa mista Uzhhoroda abo yak vyhliadaiut fyrmovi tably na ulytsy Radvanskoy, *Svoboda*, 10 detsembra. (no. 75), p. 2. (in Ukr.).
10. Hrendzha-Donskii, V. (1922). Natsionalnyi oboviazok, *Svoboda*. 17 detsembra. (no. 76), p. 2—3. (in Ukr.).
11. Hrendzha-Donskii, V. (1922). Taina «Kremla», *Svoboda*, 25 yuniia (no. 50), p. 3. (in Ukr.).
12. Dorohi Bratia i Sestry! (1922). *Svoboda*, 1 yanv. (no. 1), p. 1. (in Ukr.).
13. Dr. Ivan Parkanii (1936). *Svoboda*, 9 kvit. (no. 7/8), p. 7. (in Ukr.).
14. Zhyvotko, A. (1989—1990). *Istoriya ukrainskoi presy*, Miunkhen, p. 272. (in Ukr.).
15. Zhyvotko, A. (1940). *Presya Karpatskoi Ukrainy*, Praha. (in Ukr.).
16. (1936). Iryna Voloshynova, rodzh. Petryk 1878—1936, *Svoboda*, 9 kvit. (no. 7/8), p. 2—3. (in Ukr.).
17. (1923). Ko chytateliyam, *Svoboda*, 14 yanv. (no. 1), p. 1. (in Ukr.).
18. Loboda, S. (2007). Presa Zakarpattia yak skladova pedahohichnoi periodychnoi presy Ukrainy 1900—1930-kh rr. XX st., *Istoryko-pedahohichniy almanakh*, vyp. 1, p. 44. (in Ukr.).

19. Martyniuk, M. (1998). *Ukrainski periodychni vydannia Zakhidnoi Ukrainy, krain Tsentralnoi ta Zakhidnoi Yevropy (1914—1939 rr.): materialy do bibliografii*. Lviv. (in Ukr.).
20. (1936). Neshchastia, *Svoboda*, 8 zhovt. (no. 21), p. 4. (in Ukr.).
21. (1934). o. Evmenii Sabov, arkhidiakon Sevliushskyyi, 1858—1934, *Svoboda*, 8 lystop. (no. 34), p. 2. (in Ukr.).
22. (1936). Peremishchennia, *Svoboda*, 27 serp. (no. 18), p. 4. (in Ukr.).
23. (1934). Pomerly, *Svoboda*, 10 trav. (no. 18), p. 3. (in Ukr.).
24. Popovych, D. (1934). Ivan Don Bosko, *Svoboda*, 10 trav. (no. 18), p. 2—3. (in Ukr.).
25. Popovych, D. (1934). Ivan Don Bosko — zhyttia i dilo, *Svoboda*, 3 trav. (no. 17), p. 1. (in Ukr.).
26. (1922). †Smert St. Chollaka, *Svoboda*, 30 marta (no. 26), p. 4. (in Ukr.).
27. (1936). Sofiia Rusova, *Svoboda*, 12 berez. (no. 6), p. 3. (in Ukr.).
28. Tykhii, F. (1922). Y. Y. Korytianskyi, ruskii Hohol, *Svoboda*, 24 sept. (no. 64), p. 2. (in Ukr.).
29. Tykhii, F. (1922). Literatura Podkarp. Rusy v XVII stolitii, *Svoboda*, 7 maia (no. 36), p. 2—3. (in Ukr.).
30. Tykhii, F. (1922). Novyi ruskii pysmennyk XVII stolitia, *Svoboda*, 26 marta (no. 25), p. 2. (in Ukr.).
31. Tykhii, F. (1922). Ruskyi unyverzytet, *Svoboda*, 26 februara (no. 17), p. 2. (in Ukr.).
32. (1935). Umerla zasluzhena uchytelka, *Svoboda*, 24 sich. (no. 3), p. 3. (in Ukr.).
33. (1924). Upokoyvsia, *Svoboda*, 23 yanuara (no. 23), p. 3. (in Ukr.).
34. (1924). Upokoyvsia, *Svoboda*, 17 apr. (no. 16), p. 3. (in Ukr.).
35. (1935). Upokoyvsia, *Svoboda*, 3 sich. (no. 1/2), p. 3. (in Ukr.).
36. (1922). Upokoylasia, *Svoboda*, 1 apr. (no. 12), p. 4. (in Ukr.).
37. (1936). Upokoivsia, *Svoboda*, 9 kvit. (no. 7/8), p. 7. (in Ukr.).
38. (1935). Upokoilysia, *Svoboda*, 13 liut. (no. 28), p. 3. (in Ukr.).
39. (1934). Yuvilei o. mytrata Voinarovskoho, *Svoboda*, 8 lystop. (no. 34), p. 2. (in Ukr.).

Malvina Mykhaliuk

BIO-BIBLIOGRAPHIC PUBLICATIONS ON THE PAGES
OF THE «SVOBODA» NEWSPAPER (1922—1938s)

Transcarpathian journals of the first half of the XX century are of interest to researchers both as a scientific and periodical heritage as well as an object of bibliographic research. The article deals with the «Svo-

boda» magazine published in the Transcarpathian terrains, including Uzhgorod in the 1922—1938s. The latter is stored in the holdings of The Vasyl Stefanyk National Scientific Library of Ukraine in Lviv. Based on the combination of logical (analysis, synthesis, generalization) and specific methods (biographical, bibliographic, statistical), the author conducted research on rediscovering little-known ordinary people by retrieving their obituaries in the journal. Subsequently, all issues of the magazine were carefully analyzed. The obituaries were grouped and separated from common prosopography content, names were put alphabetically, and analytical publications published by authors, directly, indirectly or related to research, were established. The rediscovered bio-bibliography material is of great value to researchers and searchers of information about known and forgotten individuals who lived upon the terrains of the Transcarpathia in the 20th century or related directly or indirectly to the territory during the indicated period. The follow-up studies are further research on rediscovering, systematizing and grouping of bio-bibliographic materials in other Transcarpathian journals of the first half of the XX century.

Keywords: «Svoboda» journal, Uzhgorod, obituaries, bio-bibliography.

УДК 070(477-25)"197":[719+902/904](477)

Григорій Рудий

ПРОБЛЕМИ ПАМ'ЯТКООХОРОННОЇ СФЕРИ УРСР
У ВІДОБРАЖЕННІ КИЇВСЬКОЇ ПЕРІОДИКИ 1970-х рр.

DOI: [https://doi.org/10.37222/2524-0331-2019-9\(27\)-12](https://doi.org/10.37222/2524-0331-2019-9(27)-12)

Уперше розглянуто розвиток пам'яткоохоронної сфери УРСР 1970-х рр. через призму київської газетної періодики. На підставі широкого кола різногалузевої радянської київської періодики 1970-х рр. досліджено загальні тенденції і форми розвитку пам'яткоохоронної політики в УРСР, представлено київську періодичну пресу як багате подієво-фактичне явище та важливий чинник охорони і збереження пам'яток історії і культури в Україні.

Ключові слова: УРСР, київська газетна періодика, періодична преса, пам'яткоохоронна сфера, охорона і збереження пам'яток історії і культури, історико-археологічні дослідження.